

FITCHBURG, MASS.

Viime kirjessänini lupasin kertoa tulevasta osuustoimintajuhlista. Ne olivat viime sunnuntaina. Ilma oli tällä kertaa mitä herttaisinta. Yleisöä ei siitä huolimatta ollut toivomustemme mukaisesti. Sattui niin, että myllytyöläisillä oli juuri lomaviikkonsa ja he olivat menneet ulos kaupungista, mikä minnekin. Sen lisäksi oli lähiympäristöllä parissakin paikassa kenttäjuhlat, nuo seikat siis olivat syynä, että meidän juhlissa oli "immeisiä" vaan noin "kohtalaisesti". Tähän mennessä en ole vielä saanut tietooni lopputuloksia. Piti näkkärsillä olla koko päivän huolehtimassa kansan ruumiin ravinnosta, joten en joutunut itse seuraamaan henkilön toiminnan puolta, kuten ohjelmansuoritusta, osakkaiden myyntiä y. m., vaan ehkäpä ne Raivaajasta saamme lukea, kun aika tulee. Kerronpahan toiste niistä lisää, jos ilmenee jotain kertomisen arvoista.

Näyttääpäs tässä olevan edessään paljon mielenkiintoista. Ensi lauantai-iltona esittää osastomme näyttämöseura näyttökauden ensimmäisen kappaleen. "Unkarin mustalaiset". Saamme taas nähdä entisen näyttelijättäremme, Saimi Laurilan. Hän onkin levähtänyt pitkän ajan. Uskon, että hän tulee taas onnistumaan osassaan entistä paremmin. Silloin esiintyy myöskin eräs tänne Idän taivaalle hiljan ilmestynyt tähti. En tunne miestä, mutta hyvä kuuluu olevan näyttelijä, ja mitä huuhutavat, tulee hän lyömään meidän fitchburgilaiset hämmästyksellä. Perästä kuuluu.

Ensi sunnuntaina alkaa Saiman farmilla Urheilu- ja Uimamestaruus kilpailut ja jatkuvat maanantaina. Työpäivänä. Niiden tuloksista tuonnempaa.

Vaan sitte syyskuun 19 päivä tulee meillä olemaan tilaisuus ensimmäinen laatuaan. Mikäli minä tiedän. Silloin tulee meille puhumaan Kate O'Hare. Puhetilaisuus tulee järjestettäväksi kaupungintalolle. Täyttäkäämme silloin tuo avara juhlasalit tungokseen asti. Olisi suotavaa, että varsinkin me naiset nekin, jotka syystä tai toisesta eivät vielä koskaan ennen ole olleet kuulemassa sosialistipuhujaa, nyt rientäisivät mainittuun tilaisuuteen. Ei ole vaurallista, ellei niin tarkoin joka sanaa voikaan puheesta ymmärtää, jo paljaalla läsnäolollaan voi ilmaista sen, että haluaa olla myötätuntoinen o-malle asialleen. Tuo sisaremmme on paljon kokenut tuo tervelset melle vankilan komeroista. Hän on nainen, hän katselee meidän naisten o-saa ikäänkuin meidän omilla silmillämme. En ole koskaan nähnyt häntä, enkä ollut tilaisuudessa kuulla hänen puhuvan, vaan ennakkolta voin vakuuttaa, että hänen sanansa ovat meidän sanojamme. Ne osuvat meidän mielimme ja sydämiimme. Xi-kää siis hitaammatkaan sivuuttakotäitä harvinaista tilaisuutta.

Teille, te nuoret tyttäret, tahdon myös erikoisesti painaa mieleen, että silloin jätätte kaiken muun menon toistaiseksi ja tullette kuulemaan Katea. Hän tulee puhumaan teillekin, kuten äiti, ja teillä maankieltä taivana on parempi mahdollisuus ymmärtää häntä, kun meillä aikuisilla, jotka emme kielen taitamattomuuden tähden sitä voi. Meillä on kyllä usein puhetilaisuuksia Saiman talolla, jossa palkalliset voimat esiintyvät, vaan teissä nuorissa kun on paljon sellaisia, jotka ette täydellisesti ymmärrä suomenkieltä, niin teitä väsyttää puheen kuunteleminen ja useinkin ajattelemattomasti vaanhäiritsette toisiakin läsnäolijoita. Nyt on teillä tilaisuus saada täysi käsitys joka sanasta. Tulkaa siis ja avatkaa nuoret sielunne sosialistisen siemenille. Teidänkin eteenne astuu kerran elämä vakavana ja velvollisuuksia vaativana ja silloin on

hyvä tietää mitä todella olisi tehtävä, miten meneteltävä välttyäksemme niistä, monista vaikeuksista, joihin tietämättömyys johtaa.

Samoihin aikoihin tulee myöskin puhumaan toinen toveri, Charles Salomon Johansen, Saiman jäsen. Painakaa mieleenne se, että riennätte noihin tilaisuuksiin ja kehoittakaa ulkopuolisia lähtemään myöskin. Meidän täytyy aina muistaa koota joukkoja lippumme luo.

Toverillisesti tervehtien,

Ida Salo.

WARREN, OHIO.

Ihanneliton koulu alkoi 20 p. elokuuta Selma Loukkulan järjestämänä. Lapsia koulussa on käynyt 33 oppilasta ja lapset näyttävät olevan hyvin kiintynyt asiaansa. Nyt kun nämä koulut on järjestetty siten, että ne toimii samantyyppisten sääntöjen ja menettelytapojen mukaisesti joka osastossa, niin silloin on varma pohja, minkä perusteella koulua tullaan jatkamaan. Koulua jatketaan täälläkin sunnuntai-kouluna, missä lapsille etupäässä koitetaan selvittää luokkavastakohtia, minkä porvarilliset koulut jättävät tekemättä, sillä se olisi turmoksi heidän luokkaeduilleen, jos työläiset saisivat todellisen kuvan elämästä. Lasten vanhemmat, jolla on koulujärjestyksessä olevia lapsia, laittakaa ne kouluun oppimaan niitä tehtäviä, mitä tulevaisuus heitä vaatii käytännössä toteuttamaan.

Osaston ohjelmakokoukset viime aikoina on muodostuneet arvokkaiksi agitatsioonitilaisuuksiksi. Ohjelmissä on ollut valittua ja mukaansa tempaavaa. Mutta ikävä vaan, että yleisön puolelta ollaan välinpitämättömiä, ettei viitsittä käydä kokouksissa runsaslukuisemmin. Aina siellä on jotain oppimista ja kuulemista.

Osaston näyttämökunta harjoittelee kappaletta: "Muroksessa", joka esitetään 18 p. syyskuuta. Sopii sitä silloin naapurikylistäkin tulla vieraisiin ja samalla katsoa näyttelmää. Kappale on hyvä työväennäytelmä.

Omanpalkkaset kyllä tietävät ohjata tossunsa käret silloin haalille.

Nyt se on täytetty. Naisilla on yleinen äänioikeus Yhdysvalloissa, vihdoinkin pitkän taistelun perästä. Paljon päänsärkyä se on synnyttänyt porvarien piireissä. Sillä he tietävät sen tosiasian, että niillä on paljon jo sellaisia työläisnaisia, jotka ajattelevat omilla alvoillaan, eivätkä kuje porvarien talutusnuorassa ja heidän akenttensa käskyjen mukaisesti menetele vaaluruullakaan, vaan antavat äänensä sille puolueelle, joka on juuri hänelle äänioikeuden taistellut. Se puolue on sosialistipuolue, missä kaikki ihmiset tunnustetaan saman arvoiseksi, sukupuoleen katsomatta. Tietämättömät ihmiset vaan kulkevat sinne, mihin heitä viedään, tietämättä itse päämäärästä he luottavat paimentensa kaunislin lupauksiin. — C—A. H—N.

FITCHBURG, MASS.

Maanantaina lähettämässäni kirjessänini vähän selkoa noin yleisemmin meidän suomalaisten hommiesta täällä Idän kulmalla. En tullut kysyneeksi kokouksesta, joka minä tähän kirjeenvaihtajan toimeen valitsi, mitä saisi sanoa, mitä ei. Vaan kun koelan pysyä mahdollisimman tarkoin yleisen meidän puoluelemme kirjeenvaihtajia koskevien sääntöjen sisällä, niin kansa sitten oikaskoon, jos erhetystä tapahtuu.

Kuten edellisessä kirjessänini mainitsin, on meillä täällä Massassa miljoona-osuusliike ja sen Fitchburgin osaston puolivuosiokokous oli meillä eilen illalla Raivaajan talolla. Sitä nyt vain pikkuisen pakien.

Osanotto kokoukseen oli moittittavan pieni. Ajattelkaahan 755:stä jäsenestä vain noin puoliväliin 50:tä läsnä niinkin merkityksellisessä ko-

kouksessa kuin puolivuosiokokouskijon. Nytkin oli siellä keskusteltavaa meille perheen emännille yksi tärkein asia. Maailmankin muuttaminen uuteen ajanmukaiseen ja terveyssääntöjä vastaavaan huoneustoon. Olisi kannattanut olla kuulemassa asiaatuntevain maidolla työskentelijäin lausuntoja, niin olisi päästy selvytyteen, missä se syy oikeastaan on siihen, että maito näin kesän aikana useinkin on hapanta, kun se kerkkää kuluttajille. Siellä selvisi myöskin se puoli, että vika on korjattavissa, syy polstettavissa. Vaan se ei korjaannu liikettä ja liikkeen työläisistä sättimällä, vaikka useatkin tietämättömyydessään niin tekevät. Asia on autettavissa vain siten, että maailmankin muutetaan uuteen huoneustoon ja hankitaan maidonpuhdistus, pasteuriseeraus- ja jäähdytyslaitteet. Johtokunnan ylimalkaisen kustannusarvion mukaan tulisi tuo uudistus maksamaan vähän yli 7000 dollaria. Sievä summa todellakin, vaan ei sittenkään vielä liian suuri verrattuna siihen hyötyyn mikä sen uuraamisesta koituisi. Ensinnäkin pääsisimme kerta kaikkiaan tuosta maidon "hapattajapaholaisesta" ja sitte meillä olisi puhdas terveellinen maito pienokaisemme ravinnoksi ja itsekin syödäksemme.

Tuon tosiasian käsittäen kokouksessa läsnäolleet osuuskunnan jäsenet antoivat evästyksen johtokunnalle toimia ripeästi asian eteenpäin viemiseksi.

Mutta kaikissa asioissa on kaksi puolta, niin tässäkin. Tämä meidän liikkeemme kun on vain köyhälistön liike, on sen käyttövarat nykyään vähäiset. On siis nyt, kuten ennenkin, meidän kuluttajien ilman enempää empimättä ryhdyttävä asiaan. Kun johtokunta kääntyy puoleemme rahan hankintatarkoituksella, on meidän ojentettava auttava kätemme, kapisteltava kaikki pääsnpussikkukat ja kurkistettava kivien a-lukset. Silloin on itsestään selvä, että saamme kuntoon sellaisen maailmankin, että kenenkään ei tarvitse olla tyytymätön. Me olemme yhteisvoimin ponnistellen saaneet osuusliikkeemme siksi, mikä se tänä päivänä on. Siis edelleenkin käsitkäämme tehkäämme siinä ne korjaukset, mitä se meitä vaatii ja aika on lähimmässä tulevaisuudessa näyttävä, että työemme ei ole ollut turhaa.

Enemmän kokouksen ajasta otti keskustelu viime Vapunpäivän aikaisista erimielisyyksistä. Johtokunnalla kun ei ollut yleisjohtokunnalta ohjeita Vapunvietokysymyksessä, ja Vappu kun sattui vielä lauantapäiväksi, joka on vilkon viikkain liikepäivä. Eikä paikkakunnalla muutkaan ruokatavaraliikkeet luvanneet sulkea. Eikä osuuskunnankaan liikkeitä muilla paikkakunnilla suljettu, päätti johtokunta pitää liikkeen suljettuna alnoastaan kello yhteen asti päivällä ja avata ne iltapäiväksi. Mutta kun liikkeen työläisillä oli varmana vakaumuksena se, että "Vappu on vapaa", oli johtokunnan päätös heidän mielestään kuin mikäkin taisteluhansikas ja he yksimielisesti päättivät ei tulla Vappuna työhön. Ajan vähyyden tähden ei voitu keskustella yhdessä johtokunnan kanssa ja niin oli Innon liikkeen suljettuna koko Vapun päivän. Asiaa oli aikoinaan paljon tohinää, vaan mitä tämän kirjoittaja oli tilaisuudessa kuulemaan, oli osuuskunnan jäsenten yleinen mielipide se, että olisipa ollut "ruma teko" jos luto olisi pidetty auki Vapun päivänä. Turhaa olisi sitte enään täst'edes ollut taistella Vappua vapaaksi mullenkään työläisille, jos ei kerran meidän osuusliikkeemme työläisillekään sitä saa.

Kokous yksimielisesti evästi yleisliikkeen puolivuosiokokoukseen menivät edustajat kannattamaan Vappu vapaaksi myöntämistä kaikille liik-

keen työläisille kaikilla paikkakunnilla.

Olkoonpahan opiksi johtokunnalle, että vastaisuudessa aikaossaan vanhoja hyviä tapoja toiseksi muuttaa, ottaa riittävästi aikaa keskustellakseen työläisten kanssa, niin päätökset tulevat yksimieliset, eikä tarvitse ketään syyttää härkäpäisyydestä.

Ensi sunnuntaina on meillä osuustoimintajuhlat Saiman farmilla, vaan valkea on edeltäpäin sanoa, miten ne onnistuvat. Tämä Idän Jumala kun ei ole ollenkaan osuustoiminnan suosija. Kevät kesällä vaan kahtenakin sunnuntaina yritimme juhla, ei ukko antanut edes siveellistä kannatustaan, vaan ikäänkuin saboteerataksaan avasi taivaan akkunat, tai liekö ottanut koko seinän pois; vetä sieltä ylhäältä vaan putoili kun Noakin päivinä. Siitä huolimatta viili ja volleivät tekivät hyvin kaupansa. Ohjelmaa kun ei voitu ilkeän ilman tähden suorittaa ja farmin avara ravintolahuone kun tarjosi riittävästi suojaa, niin kansa "piti sadetta ja söi" ja ryyppäsi tuon tuostakin kupin kuumaa ajatellen, että "tottapahan vielä joskus on poutakin". Ja onhan tuota ollut. Saa nähdä, onko ensi sunnuntaina. Toivotaan kuitenkin, että silloin voidaan mennä läpi ohjelmakin, jota on runsaasti ja harvinaisen monipuolista.

Ensi viikkollahan siitä voin kertoilla, miten kävi. Siis eipä muuta kuin kesäinen tervehdys. — Ida Salo.

DUNBLANE, SASK. CAN.

Niin, todellakin, oikeassa olet, Sebulon, kuka sitten henekin! Oikein llettää tunnustaa se totuus, josta jo ennenkin olet huomauttanut. Mutta niin se sittenkin on, että veit-toja ja toimetonta olemme olleet me Toverittaren uutisten kirjoittajat. Kunpa noita Sebulonejakaan pistäytyisi useammasti lehtemme palstoilla.

Se on sellaista tämä farmari akkain elämä, että aina on puute ajasta. Kaikki valittavat että ei ole aikaa. Vaan eiköhän sittenkin innostuksen puute ole isompana syynä, tehden muut toimet tärkeimmiksi. Tietysti sitä rauhallista kirjoittajakaa ei ole paljon muulloin kuin iltasin. Ja uni-Matti tahtoo silloinkin häiritä silmäluomia nyskellen, jota seuraa hajamielisyys, ei voi mitään sanoa, ei mistä kirjoittaa. Tuulestako temmatta asioita, kynä seisahtaa, silmät tuljottavat lampun valoon. Mitä tehdä? Lyödäkö tehtävänsä taaskin laimin, kuten usesti ennenkin. Ei! Sehän olisi häpeäkin. Ja mitä sanoisikaan taas Sebulon. Onhan siinä jo kylliksi, kun kesä on saanut näinkin syksyyn kulua mainitsematta sanaakaan edes osastomme toiminnasta, joita kyllä olisi ollut silloin tällöin jotain sanomista, kun olisi aikanaan tullut otetuksi kiinni. Ei ole kesän aikana aivan nukuttu, vaikka ei paljon tosin ole puhuttu siitä. On ollut iltamia ja kappaleitakin on lavalle viety kerta kuussa. Osanotto kokouksiin on toisinaan runsas ja väliin taas niukempi, vaan nyt se tahtaa kuivettua hyvin pienin, kun tulee taas syksyn kylmät ja talven tuulet. On pitkät taipaleet vaikea kulkea.

Oi sinä ihana innostus, jalon aatteemme edistäjä, älä tykkäänään jätä meitä, tulee kalhoten mieleen kun ajattelee osastomme nykyään niin köyhää tilannetta.

Ilmat on taasen käyneet sateisiksi tehden elonkorjajille melkoista kiusaa. Muutenkaan ei tullut viljasatserittään hyvää, vaikka kevätkesällä näytti niin hymyilevän lupaavalta.

Chas. Markkuja on paikkakunnallemme vieraillemassa Portlandista Ore. Myöskin Lily ja Chas. Maunu ovat tulleet takasin kuherruskuukausiltaan, jonne menivät viime syksynä. Olipa heillä tuomistakin tullessaan, pieni poika eskoineen. No niin, johonkin nyt taas jättäisi seuraavaan kertaan. — Olga Vaara.